

Klub poslanika Naša stranka- Nezavisni blok

Broj:

Sarajevo 19.06. 2020.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM
n/r g. Nebojša Radmanović, predsjedavajući

 BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:		19-06-2020	
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
07	50-7	1222	20

Na osnovu člana 8. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnosimo poslaničku

INICIJATIVU

Kojom se sugeriše nadležnim državnim i entitetskim institucijama, odnosno institucijama Brčko Distrikta (vlade i zakonodavna tijela), da pripreme i usvoje izmjene i dopune zakona o parničnom postupku, na način da se u iste inkorporiraju odredbe o oslobođenju od plaćanja troškova postupka koji obuhvaća i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade advokatu u slučaju kada stranke zastupa javno pravobranilaštvo, a u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava.

OBRAZLOŽENJE

Iako je to ustaljena praksa u demokratskim zemaljama, Zakoni o parničnom postupku Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta, ne sadrže odredbe koje bi, zbog nesrazmjerno visokih troškova u odnosu na cilj koji se želi postići, podnosiocima tužbenih zahtjeva za naknadu naknade štete za preživljene zločine u vrijeme ratnih dejstava 1992-1995. godina oslobađao troškova nagrade advokatu, kada suprotnu stranu zastupa javno pravobranilaštvo.

U Bosni i Hercegovini žrtve još uvijek traže pravdu za ratne zločine koje su preživjele početkom devedesetih godina. Još uvijek nije uspostavljen sistem reparacija a samim tim nema ni adekvatnog rješenja za dodjelu kompenzacije, te većina žrtava još uvijek nije dobila naknadu kao vid satisfakcije. Zbog toga se određeni broj žrtava opredijelio da u tužbenim zahtjevima navodi odgovornost entiteta, kako bi u okviru parničnog postupka pokušali da ostvare svoja prava.

Ovakvi tužbeni zahtjevi su zbog primjene zastarnih rokova mahom odbijani, te su žrtve još jednom izgubile nadu u mogućnost naknade štete za preživljene zločine. Pored odbijanja tužbenih zahtjeva sudovi su žrtvama dosuđivali i troškove postupka koji obuhvataju i nagradu koja prema međunarodnim standardima zahtijevaju da žrtvama povreda ljudskih prava budu osigurane pune i efektivne mjere reparacije, koje podrazumijevaju novčanu kompenzaciju za materijalnu i nematerijalnu štetu, kao i druge mjere usmjerene ka omogućavanju restitucije, rehabilitacije, satisfakcije, obnove digniteta i reputacije, te garancije neponavljanja.

I kada je počinitelj privatna osoba, država ima obavezu da osigura pravne lijekove posredstvom kojih će počinitelji ili treće osobe odgovorne za njihovo ponašanje pružiti fer restituciju žrtvama i njihovim porodicama, uključujući isplatu za pretrpljenu štetu i gubitak.

Princip „gubitnik plaća“ je baziran na opće prihvaćenoj praksi u Evropi. Evropski sud za ljudska prava je u više predmeta potvrdio da je cilj ovog principa izbjegavanje „neopravdanog parničenja i nerazumno visokih troškova parničenja odvratanjem potencijalnih tužilaca od pokretanja neutemeljenih sporova ili podnošenja previsokih tužbenih zahtjeva bez snošenja posljedica“.

Ipak, u nekoliko pojedinačnih predmeta protiv Hrvatske (Presuda ESLJP u predmetu Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske, br. 72152/13 od 16. 09. 2016 i Presuda ESLJP u predmetu Klauz protiv Hrvatske, br. 28963/10 od 18. 05. 2013), Evropski sud je u predmetima u kojima se ne radi o tužbama podnosioca zahtjeva protiv države koje nisu bez ikakvog sadržaja ili očigledno nerazumne zauzeo stav da bi izricanje naloga za plaćanje nagrade za zastupanje države, prema pravilu „gubitnik plaća”, uistinu moglo predstavljati ograničenje prava na sud posebno onda kada bi taj nalog predstavljao značajan „finansijski teret“. Iz navedenog se može zaključiti da je Evropski sud u ovim predmetima kao ključno pravno pitanje razmatrao do koje mjere je legitiman cilj (princip „gubitnik plaća“) proporcionalan ograničenju prava (mirno uživanje imovine).

Slično je zaključio i Ustavni sud BiH u predmetu broj AP 1101/174. Ovo je izuzetno značajna odluka Ustavnog suda BiH, prema kojoj je apelantica odlukom prvostepenog suda već bila oslobođena drugih troškova postupka ali ne i nagrade Pravobranilaštvu.

Upravo je u odnosu na tu nagradu Ustavni sud BiH zaključio da „**plaćanje punog iznosa troškova postupka koje su sudovi naložili u konkretnom slučaju predstavlja pretjeran teret za apelanticu, koji nije proporcionalan legitimnom cilju koji se želi postići**“. Kod donošenja takvog zaključka Ustavni sud BiH je posebno cijenio činjenicu da se „**Pravobranilaštvo RS finansira iz budžeta Republike Srpske, te da stoga nije u istoj situaciji kao advokat**“

Evropski sud za ljudska prava kao i Ustavni sud BiH su potvrdili da princip „gubitnik plaća“ ne predstavlja kršenje prava na pravično suđenje i prava na mirno uživanje imovine već predstavlja opći interes koji se ogleda u odvratanju od neosnovanih parnica i preuveličanih troškova, te je u cilju osiguranja pravilnog djelovanja pravosudnog sistema i zaštite prava drugih.

Istovremeno, u onim predmetima koji nisu očigledno neosnovani, u kojima je država tužena i zastupana od strane državnog tijela, primjena ovog općeg principa može predstavljati kršenje prava na pravično suđenje i prava na imovinu.

Klub poslanika Naša stranka- Nezavisni blok

S poštovanjem, poslanici Predstavničkog doma

Mirjana Marinković Lepić

Damir Arnaut

Predrag Kojović

Aida Baručija